

ת"פ 2542/09 - מ.י. מח' משפטית ארצית לתיקי מכס נגד חברת מאי באטרי מרקט בע"מ, אבי ויטוריאן, משה עמבר

בית משפט השלום באשדוד

ת"פ 2542-09 מ.י. מח' משפטית ארצית לתיקי מכס נ' חברת
מאי באטרי מרקט ואח'

בפני כב' השופטת גילת שלו
המאשימה
נגד
הנאשמים
מ.י. מח' משפטית ארצית לתיקי מכס
1. חברת מאי באטרי מרקט בע"מ
2. אבי ויטוריאן
3. משה עמבר

נוכחים:

ב"כ המאשימה- עו"ד ציפורה משה

הנאשם 2 ובא כוחו- עו"ד וייסבאום

הנאשם 3 ובא כוחו- עו"ד אבני

גזר דין

הנאשמים הורשעו על פי הודאתם ב-14 עבירות של הצגת חשבון מכר שאינו אמיתי- עבירות לפי סעיף 212(א)(3) ו- 218 לפקודת המכס [נוסח חדש] (להלן- הפקודה), 14 עבירות של הגשת רשימון כוזב - עבירות לפי סעיף 212(א)(4) ו- 218 לפקודה, 14 עבירות של מסירת אמרה שאינה נכונה- עבירות לפי סעיף 212(א)(6) ו- 218 לפקודה, 14 עבירות של הטעיית פקיד מכס בפרט העלול לפגוע במילוי תפקידו- עבירות לפי סעיף 212(א)(9) ו- 218 לפקודה, 14 עבירות של הברחת טובין- עבירות לפי סעיף 211(א)(1) ו- 218 לפקודה, 14 עבירות של מסירת ידיעה כוזבת- עבירות לפי סעיף 22(א)(1) לחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952 (להלן- חוק מס קניה), 14 עבירות של עשיית מעשה כדי להתחמק מתשלום מס קניה- עבירות לפי סעיף 22(א)(5) לחוק מס קניה ו- 14 עבירות של מסירת ידיעה לא נכונה- עבירות לפי סעיף 117(א)(3) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן- חוק מע"מ).

עוד הורשעו הנאשמים על פי הודאתם בעבירות של אי הוצאת חשבונית מס- עבירה לפי סעיף 117(א)(13) לחוק מע"מ, מסירת ידיעה כוזבת- עבירה לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ, הכנת פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות- עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ ושימוש בכל מרמה או תחבולה- עבירה לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ.

על פי כתב האישום המתוקן, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, היתה הנאשמת 1 חברה פרטית, הרשומה כעוסק

עמוד 1

מורשה ברשויות מע"מ שעיסוקה, בין היתר, יבוא ושיווק מצברים לרכב, הנאשמים 2 ו- 3 היו מנהלים פעילים בה, והנאשם 2 אף היה בעל מניות בה.

עוד נטען בכתב האישום, כי בתקופה הרלוונטית לכתב האישום היו מצברים לרכב טובין עתירי מיסי יבוא, שעל יבואם חלו מס ערך מוסף ומס קניה, כאשר עד לחודש אוגוסט 2008 עמד שיעור מס הקניה על יבוא מצברים על כ- 45% מערך הטובין, ומאוגוסט 2008 הועמד מס הקניה על 80 ₪ לכל יחידת מצבר מיובא.

על פי האישום הראשון לכתב האישום, בין התאריכים 2.10.07 ועד 4.12.08, ייבאו הנאשמים מצברים מטורקיה, תוך עשיית מעשי כזב והצהרה כוזבת לרשויות המכס, ובתוך כך הפיקו חשבונות ספק כוזבים, בהם הוצהרו בכזב כמויות שונות של הטובין המיובא מאלו שיובאו בפועל, וערכים מונמכים מהתמורה האמיתית ששולמה עבורם לספק בחו"ל, הגישו את חשבונות הספק הכוזבים ורשימונים כוזבים שהוכנו על פיהם לרשויות המכס, לשם שחרור המצברים המוברחים.

בסך הכל הגישו הנאשמים לרשויות 14 רשימונים כוזבים, במסגרתם דווחו כמויות לא נכונות של מצברים שיובאו ו/או הופחת ערך התמורה ששולמה בפועל, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מסי יבוא שחלו על המצברים, בסך כולל של כ- 2,388,350 ₪, המורכב ממס קניה בסך 1,504,017 ₪ ומע"מ בסך של 884,333 ₪.

על פי האישום השני לכתב האישום, במהלך השנים 2005 ועד 2008 מכרה הנאשמת 1, באמצעות הנאשמים 2 ו- 3, כ- 12,737 מצברים בסכום המוערך בסך של 5,478,583 ₪, מבלי לדווח על כך לרשויות מע"מ, ומבלי לשלם מע"מ בסך של 850,977 ₪ בגין אותן עסקאות.

יצוין, כי כתב האישום הוגש ביום 19.11.09, מאז ניתנו דחיות רבות לצורך לימוד התיק ע"י ההגנה, ולצורך מיצוי עתירות הנאשמים וקיום משא ומתן בין הצדדים.

ביום 18.12.12, סמוך למועד ההוכחות שנקבע בתיק, הנאשמים הודו בעבירות שיוחסו להם ונשלחו לשירות המבחן בטרם הטיעונים לעונש. גם מאז הכרעת הדין, נדחו הדיונים מספר פעמים לבקשת ההגנה, לצורך הערכות לדין, עד שנשמעו בפני ביום 22.5.14.

תסקירי שירות המבחן

בתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של **הנאשם 2**, צוין כי הנאשם אלמן כבן 42 ואב לארבעה ילדים בגילאים 14 עד 21, העובד מזה כשלוש שנים כטכנאי מזגנים.

שירות המבחן פירט בתסקיר את נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם 2, ובין היתר פטירתה בטרם עת של אשתו הראשונה, לאחר כשלוש שנות נישואין, התמודדותו עם האובדן ועם גידול שני תינוקות, ולאחר מספר שנים פרידתו מבת

זוגו השניה, עקב מצבה הנפשי, והותרת שני ילדיהם הצעירים במשמורתו, והקושי בגידול הילדים בגפו. בנוסף, צוין מצבה של אמו, השוהה בשנים האחרונות במוסד סיעודי עקב אירוע מוחי חמור.

שירות המבחן ציין, כי הנאשם 2 נעתר להצעתו של חברו, הנאשם 3 לפתוח עסק בתחום המצברים, עזב את עבודתו כשכיר והם הקימו חברה. שירות המבחן ציין כי הנאשם 2 הודה ונטל אחריות על מעשיו, מבין בדיעבד את הפסול שבמעשיו וחש בושה נוכח מעורבותו בעבירות, וכי הוא חש שנכנס לסחרור בהתנהלותו הכלכלית, אך חשש מקריסת העסק, ועל רקע זה פעל כפי שפעל.

עם זאת, התרשם שירות המבחן כי הנאשם מפחית מאחריותו, מטשטש את הבעייתיות שבמעשיו ומצמצם מחומרת העבירה בכך שטוען כי פעל מחוסר ברירה, ומתקשה לבחון בביקורתיות את דפוסי התנהלותו כאחראי על חשבונות העסק.

שירות המבחן ציין, כי בעקבות התיק האמור העסק קרס כלכלית, הוא נותר עם חובות גבוהים לבנקים ולספקים, וכיום מצוי בהליך פשיטת רגל, תוך המשך תשלום חובותיו.

שירות המבחן ציין, כי עקב תובנתו של הנאשם 2 כי הוא מצוי בתקופה משברית וכי הוא זקוק לסיוע לצורך המשך תפקודו, הוא הסתייע במחלקת השיקום של הביטוח הלאומי, ובסיועם שולב בסדנת מיכאל ובאבחון תעסוקתי, קיבל מלגת לימודים ולמד טכנאות מזגנים, שיתף פעולה בהליך הטיפולי במסגרת אגף השיקום, שכלל בין היתר שיחות עם עובדת סוציאלית, גילה רצון ומוטיבציה גבוהה וערך מאמצים לשקם את חייו במישור התעסוקתי.

כמו כן, לאור המלצת שירות המבחן, פנה הנאשם 2 לקבוצה להדרכת אבות בלשכת הרווחה, כדי לסייע בתפקודו ההורי, והוא משתף פעולה באופן מלא באפיק זה.

שירות המבחן העריך, כי הטלת מאסר בפועל, גם בדרך של עבודות שירות, תפגע בנאשם 2 הן במישור המשפחתי והן במישור התעסוקתי, ועל כן המליץ להעמידו בפיקוח שירות מבחן ולהטיל עליו של"צ בהיקף של 300 שעות, כעונש מוחשי.

בתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של **הנאשם 3**, צוין כי הנאשם כבן 34 נשוי ואב לחמש בנות בגילאים שנתיים עד 8 שנים, שהחל לעבוד לאחרונה כמפעיל רכב ניקוי רחובות.

שירות המבחן פירט בתסקירו את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם 3, אשר משנת 2000 עבד בתחום שיווק המצברים, עד שרכש את החברה יחד עם הנאשם 2.

שירות המבחן ציין, כי לאחר שהעסק החל להניב רווחים, שקע הנאשם 3 בתקופה נהנתית במהלכה אף השתמש

בסמים באופן מזדמן, שימוש אותו הפסיק לדבריו עם חזרתו בתשובה.

שירות המבחן ציין, כי הנאשם 3 הביע צער, חרטה ובושה על התנהלותו, אם כי לאור טענתו כי הכספים שהרוויח הועברו לטובת הרחבת העסק ולא לכיסו הפרטי, התרשם שירות המבחן כי הוא מתקשה לקבל אחריות מלאה על התנהלותו העבריינית.

לדברי הנאשם 3, בעקבות התיק הוא נקלע לתקופה משברית, שקע בחובות כבדים, החל בהליך של פשיטת רגל, ולא הצליח לקיים את משפחתו, וכי הדבר הביא לשינוי באורחותיו ולחזרתו בתשובה. הנאשם 3 טען כי אינו זקוק להליך טיפולי במסגרת שירות המבחן, מאחר וערך שינוי משמעותי בחייו, בעיקר מול משפחתו.

שירות המבחן התרשם מקיומם של קווי אישיות נרקיסטיים אצל הנאשם 3, אם כי ההליך המשפטי והמצב הכלכלי הקשה הביאו לשינוי מסוים בהתנהלותו, והעריך כי הסיכון להישנות עבירות פחת עקב ההליך המשפטי וחזרתו בתשובה.

שירות המבחן העריך כי עונש מאסר בפועל יהווה מכשול בהליך השיקום המשפחתי, ועל כן המליץ על הטלת עונש מאסר בעבירות שירות, או של"צ בהיקף נרחב.

טיעוני המאשימה לעונש

ב"כ המאשימה הפנתה לחומרת העבירות בהן הורשעו הנאשמים ולנסיבותיהן, וטענה כי מדובר במסכת של עבירות כלכליות שנמשכה כארבע שנים, במהלכה הונו הנאשמים בשיטתיות את רשויות המס, תוך ביצוע מעשי מרמה, שבוצעו בתחכום ולאחר תכנון מוקדם, והכל על מנת להתחמק מתשלום מיסים. עוד טענה, כי הנאשמים פעלו מתוך בצע כסף, וכי הם לא חדלו מביצוע העבירות ביוזמתם, אלא לאחר שנתפסו ע"י הרשויות.

עוד הפנתה ב"כ המאשימה לסכומי המס הגבוהים מהם התחמקו הנאשמים, אשר לאחר הפחתת הגרעון נשוא הרשימו האחרון (מאחר והמיסים שולמו ע"י הנושה ששחרר את הסחורה) עומד הגרעון על 2,304,175 ₪ לגבי האישום הראשון, ו- 850,977 ₪ לגבי האישום השני, וטענה כי הנאשמים לא הסירו את המחדל, כך שכיום עומד חובם למדינה על כ- 8 מיליון ₪.

לדברי ב"כ המאשימה, המדינה ניסתה לצמצם את הנזק, בכך שאפשרה לנאשמים למכור את המצברים שנתפסו, אך לאחר שהנסיון לא צלח, המדינה לקחה את הנטל על עצמה, ובסופו של דבר ניתן לזקוף לזכות הנאשמים צמצום הגרעון בכחצי מיליון ₪.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה ענפה וטענה כי לאור מדיניות הענישה בעבירות דומות, לאור עקרון ההלימה והצורך בהרתעת הרבים, מתחייבת הטלת עונשי מאסר ממושכים חרף נסיבותיהם האישיות הקשות של הנאשמים.

לטענת ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם לכל אחת מעבירות המכס (לכל רשימון) נע בין 4 חודשי מאסר לבין 18 חודשי מאסר, ולגבי עבירות המע"מ מדובר במתחם הנע בין 10 חודשי מאסר לבין 24 חודשי מאסר. לאור ריבוי העבירות ומורכבותן, עתרה ב"כ המאשימה לקביעת מתחם כולל שנע בין 18 חודשי מאסר לבין 48 חודשי מאסר, ולקנס שלא יפחת מ- 300,000 ₪.

לטענתה, אין מקום בעניינם של הנאשמים לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם, שכן לא הובאו שיקולי שיקום המצדיקים זאת, ועל כן עתרה להטיל על הנאשם 2 כבעל החברה 38 חודשי מאסר וקנס בסך 350,000 ₪, ועל הנאשם 3-34 חודשי מאסר וקנס בסך 300,000 ₪, וכן מאסר על תנאי והתחייבות.

טיעוני ההגנה לעונש

ב"כ הנאשם 2 התייחס בהרחבה לנסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם 2, אשר תוארו בהרחבה בתסקיר, תוך שהפנה למסמכים רלוונטיים, והפנה בין היתר לקשיים איתם התמודד בגידול ילדיו כאב חד הורי.

הסנגור טען, כי ארבעת ילדיו של הנאשם 2 סמוכים לשולחנו, שניים מהם עדיין קטינים, וכי הנאשם אף מטפל באמו החולה בעת הגעתה להתארח בביתו.

הסנגור הפנה למסמכים המעידים על מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם 2 לאחר האירועים נשוא כתב האישום, לרבות קיומם של חובות רבים ועיקולים והיותו בהליך כינוס נכסים, ציין כי הוא עבר שיקום תעסוקתי באמצעות המוסד לביטוח לאומי, התקיים מקצבת שארים ומעבודתו כמתקין מזגנים, אך טען כי פוטר לאחרונה מעבודתו עקב תאונת דרכים בה היה מעורב.

עוד הפנה הסנגור להודייתו של הנאשם 2, אשר חסך בזמן שיפוטי וחסך שמיעתם של 51 עדי תביעה, לחלוף הזמן מיום ביצוע העבירות, לעברו הנקי, לכך שלא נפתחו נגדו תיקים נוספים, ולכך שהנאשם אינו מתכוון לשוב ולהיות עצמאי, כך שאין סיכוי להישנות עבירות.

לטענת הסנגור, העבירות בוצעו על רקע העדר נסיונו של הנאשם 2 בניהול העסק, העדר ידע, הדרכה ותמיכה.

אשר להסרת הגרעון, טען ב"כ הנאשם 2 כי על אף רצונם הטוב של הנאשמים, הם לא הצליחו לעמוד בתנאים שהציב המכס למכירת מלאי המצברים של החברה, שהצריך תשלום במזומן, כך שהם הצליחו למכור כ- 1,100 מצברים בלבד. לדבריו, בסופו של נתפסה יתרת המצברים וחולטה באפריל 2009, ולאחר חילוטה נמכרו המצברים במחיר נמוך באופן משמעותי יחסית לשוויים, כך שלאחר ניכוי עמלת מכירה, נזקף לזכות הנאשמים זיכוי בסך של 432,300 ₪ בלבד, ונגרם להם נזק כלכלי רב.

לדברי ב"כ הנאשם 2, עונש של מאסר בפועל יביא להתרסקות ביתו ומשפחתו של הנאשם 2, הבית יעוקל ע"י הבנק, וילדיו יישארו ללא קורת גג וללא איש שיטפל בהם.

ב"כ הנאשם 2 התייחס לפסיקה שהגישה ב"כ המאשימה ולפסקי דין נוספים, וטען כי מתחם העונש ההולם נע בין עבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר.

עוד הפנה לפסקי דין בהם הוחלט על חריגה מהמתחם בשל נסיבות אישיות, וטען כי לאור נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם 2, הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם והנסיבות הנוספות לקולא, יש הצדקה בעניינו של הנאשם לחרוג לקולא מהמתחם ולהטיל על הנאשם של"צ, מאסר על תנאי מתון וקנס שנע בין 5,000 ₪ ל- 30,000 ₪, כשלטענתו, הטלת קנס גבוה תביא למצב בו הוא ירצה עונש מאסר חלף הקנס.

ב"כ הנאשם 3 הדגיש את חסכון הזמן השיפוטי עקב הודיית הנאשמים, לקיחת האחריות והפנמת העבירות מצד הנאשם 3.

לגבי הסרת הגרעון, טען ב"כ הנאשם 3, שהסחורה שנתפסה ברשות הנאשמים היתה יקרת ערך, ולו ניתנה לנאשמים האפשרות למכור אותה בשוק החופשי, ללא המגבלות החמורות שהוטלו עליהם, הרי שהנזק הכלכלי לקופת המדינה היה מוקטן באופן משמעותי.

עוד טען, כי מדובר בעבירות ישנות, כאשר כתב האישום הוגש באיחור.

לטענתו, מדיניות הענישה שהציגה המאשימה הינה מופרזת לחומרא, ועל בית המשפט להתחשב בנסיבות האישיות, בעבר הנקי, בשיקולי השיקום, בנטילת האחריות, ובעובדה שעקב התנהלות המדינה נמנעה מהנאשמים אפשרות הסרת המחדל, בדרך של חריגה ממתחם העונש שנקבע.

הנאשם 2 טען כי הוא מבין את חומרת מעשיו ואת הטעות שעשה, וכי הוא בטוח שלא ישוב על מעשיו. לטענתו, הוא למד לקח קשה עקב קריסתו של העסק, והחובות הכלכליים אליהם נקלע, וטען כי מאז האירוע הוא מנסה להשתקם ולהחזיק את ילדיו מבלי שהדבר יפגע בהם.

הנאשם ביקש את התחשבות בית המשפט, ועתר כי יתאפשר לו לגדל בכבוד את ילדיו.

עוד העידה להגנתו של הנאשם 2, הגברת סימה דלל, שמסרה כי הם עומדים להתחתן.

הנאשם 3 הביע חרטה על הגרעון שנגרם לקופת המדינה, טען שהוא מבין את חומרת מעשיו וכי הוא לא יחזור עליהם. לדבריו, בעקבות המקרה הוא חזר בתשובה, ורק כך הצליח לעבור את המשברים אליהם נקלע.

לטענתו, הוא ומשפחתו עברו חמש שנים קשות, וחיו במצוקה כלכלית קשה, ללא קורת גג, עד שהחל לעבוד והם

התחילו לשקם את עצמם ועברו לגור בשכירות.

לדבריו, כיום הוא עובד קבלן בעיריית תל אביב, נותן שירות לציבור בעבודות נקיון, ומפרנס את משפחתו הכוללת חמש בנות ואשה בהריון, כך שאם הוא יפסיק לעבוד משפחתו תקרוס.

על כן עתר הנאשם 3 כי בית המשפט יתחשב בגזירת דינו.

דין והכרעה

בסימן א1 לפרק ו' לחוק העונשין, שכותרתו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" נקבע עקרון ההלימה כעקרון המנחה בענישה, היינו, ניתן משקל בכורה לשיקולי הענישה של גמול, ונקבע כי בראש ובראשונה, על העונש להלום את חומרת העבירה ואת מידת אשמו של הנאשם.

הערכים המוגנים בבסיס עבירות המס החמורות, הינם הצורך בשמירה על הקופה הציבורית, ובעצם על קניינו של כל אזרח ואזרח, הצורך בשמירה על יציבות המשק והכלכלה, הצורך החברתי-ציבורי בהקפדה על שוויון בנטל המס על הציבור כולו, הצורך בשמירה על יחסי האמון בין רשויות המס לבין היבואנים או הנישומים, והחשש מפגיעה מוראלית שיש במעשי הונאה כלפי רשויות המס על יבואנים, משווקים ואזרחים שומרי חוק.

בהקשר זה נקבע למשל בע"פ 2636/12 **עזבון המנוח יהושע שלוש ז"ל ואח' נ' מדינת ישראל** (5.3.13):

"אין צורך להכביר מילים אודות חומרת המעשים שנועדו להונות את רשויות המכס ומע"מ, והנזק הרב שעבירות כגון דא טומנות בחובן לכלכלת המדינה, ולמגוון ההיבטים החברתיים הנוגעים בנטל תשלום המיסים. עבירות אלו הן בבחינת שליחת-יד לקופה הציבורית ופגיעה במשק המדינה, יש בהן כדי לשבש את מנגנון גביית המיסים ולערער כפועל יוצא מכך את אמון הציבור בערך השוויון בנשיאה בנטל המיסים...".

בהתאם לכך, לאור קלות הביצוע של העבירות והקושי בגילויין, ולאור הצורך בעיגון האיסור הפלילי בעבירות מס והצורך בהרתעה, קבע בית המשפט העליון לא אחת, כי בעבירות מס חמורות יש למצות את הדין עם העבריינים, בדרך של הטלת עונש מאסר בפועל המלווה בקנס כספי משמעותי, כי ככלל, אין מקום להסתפק בגין עבירות אלו בהשתת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, וכי בעת גזירת דינם של עברייני המס, יגברו שיקולי ההרתעה על נסיבותיהם האישיות של הנאשמים או מצוקתם הכלכלית, להם יינתן משקל נמוך (ראו למשל ע"פ 6474/03 **מלכה ואח' נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח(3) 721; רע"פ 10699/07 **קובן נ' מדינת ישראל** (20.1.08); רע"פ 4791/08 **כהן נ' מדינת ישראל** (9.2.09); רע"פ 9742/11 **רייך ואח' נ' מדינת ישראל** (20.2.12) (להלן- עניין **רייך**); רע"פ 977/13 **אודיז נ' מדינת ישראל** (20.2.13) (להלן- עניין **אודיז**)).

בהקשר זה נקבע בע"פ 624/80 **חברת וייס ארנסט בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל**, פד לה(3), 211:

"בהטלת עונשי מאסר אלה מביעה החברה המאורגנת את סלידתה מהתנהגותם העבריינית של מעלימי

המס, ומטביעה עליהם אות של קלון. ידעו נא עברייני הצווארון הלבן, כי "צווארוננו של עושה העבירה הזו אינו "לבן", והריהו כצווארוננו של כל פורץ ושודד, שהאחד שודד את קופתה של המדינה, והאחד שודד את קופתו של הפרט" (ע"פ 344/80 הנזכר)... וידעו נא אנשי המסחר, המלאכה והתעשייה, אנשי מקצועות חופשיים וכיוצא בהם, כי אנו מתייחסים בחומרה יתרה למעלימי המס, ועם כל הצורך להתחשב בנסיבות אישיות, מי שעובר עבירות מס בנסיבות כה חמורות צפוי לא רק לעונשי קנס אלא אף לעונשי מאסר, שאינם קלים כלל ועיקר... הקלה בעניינו... עשויה היא, חלילה, לעודד עבריינים פוטנציאליים ליטול סיכונים, לאור גודל הסכומים הכספיים המעורבים. מקווה אני, כי עונשו... יחזור וידגיש, כי בעבירות מס הסיכון גדול מהסיכוי, וכי כנגד ההתעשרות הכספית הזמנית עומדים לא רק קנסות נכבדים, השוללים את טובת ההנאה, אלא עומדים גם לילות ארוכים של פחד מפני חשיפת האמת, עומדים הרס עצמי-משפחתי ועסקי, ועומדים ימים ארוכים של שלילת החופש".

וכן נקבע ברע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.10) (להלן- עניין חן):

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, "חסר הפנים" כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע "כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות" (ע"פ 4097/90 בוירסקי נ' מדינת ישראל מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה".

בהתאם להלכות אלו שיצאו מאת בית המשפט העליון, נוהגים בתי המשפט להטיל ענישה מוחשית ומרתיעה, הכוללת מאסרים בפועל וקנסות כבדים, גם על נאשמים נעדרי עבר פלילי, בעלי נסיבות אישיות קשות, או מצב כלכלי קשה, בעיקר כאשר מדובר בעבירות שבוצעו לאורך זמן, תוך העלמת מס בשיעורים גבוהים כבעניינו.

וכך, בע"פ (תל אביב) 72110/04 אלקוביץ' נ' מדינת ישראל (17.4.05), בעניינו של נאשם, שהורשע בהברחת סיגריות, תוך התחמקות מתשלום מסי יבוא בסך של כ- 1.5 מיליון ₪, אושר עונש של 9 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 30,000 ₪, למרות עברו הנקי, נסיבותיו האישיות והבריאותיות הקשות, לרבות היותו נכה בשיעור 65%, והעובדה שכתב האישום הוגש בשיהוי של 5 שנים.

ברע"פ 1689/09 אוראל נ' מדינת ישראל (10.5.09), בעניינו של נאשם, נעדר עבר פלילי, שנסיבותיו האישיות קשות מאד, שהורשע בשורה של עבירות מס הכנסה ומע"מ, שהשמיט מספרי חשבוניות סכום של כ- 1.6 מיליון ₪, וכן לא שילם מע"מ בשיעור של כ- 290,000 ש"ח, אושר עונש של 9 חודשי מאסר בפועל, וקנס בסך 90,000 ₪, אם כי נקבע כי בית המשפט השלום הקל עמו באופן משמעותי.

ברע"פ 4684/12 גחלי נ' מדינת ישראל (14.6.12), בעניינו של נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות של אי דיווח על הכנסות בסך כולל של כ- 1.2 מיליון ₪, והצגת אישור מזויף ללקוחותיו, אושרה ההחמרה בעונשו מ-6 חודשי מאסר בעבודות שירות ל-12 חודשי מאסר בפועל (תוך הותרת קנס בסך 25,000 ₪ על כנו, אם כי צוין כי הוא מקל), וזאת על אף גילו המבוגר (יליד 1939), מצבו הכלכלי והבריאותי הקשה.

ברע"פ 3434/09 הרפז נ' **מדינת ישראל** (30.4.09), בעניינו של נאשם שהורשע בביצוע 11 עבירות מע"מ של מסירת דוחות כוזבים, תוך התחמקות מתשלום מס בגובה של כ- 600,000 ₪, וב- 25 עבירות של אי העברת מס הכנסה שנוכה במועד בגובה של כ- 460,000 ₪, אושרו עונש מאסר בפועל בן 12 חודשים וקנס בסך 70,000 ₪, על אף עבר נקי, בעיות בריאותיות, קשיים כלכליים ומשפחתיים.

בעניין **חן** הנ"ל, בעניינו של נאשם שהורשע בעבירות של אי דיווח על הכנסות בסך כולל של כ- 2.8 מיליון ₪ במשך כארבע שנים, אושרה ההחמרה בעונשו מ-6 חודשי מאסר בעבודות שירות ל-18 חודשי מאסר בפועל (תוך הותרת קנס בסך 50,000 ₪ על כנו), וזאת על אף הסרת המחדל במלואו והליך שיקום שעבר בעבר.

במקרה דומה לענייננו, שנדון בע"פ (תל אביב) 70174/04 **לוינשטיין נ' מדינת ישראל** (20.9.04), לגבי נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות לאחר שייבא סוללות למכשירים סלולריים, הגיש 60 רשימוני יבוא כוזבים, ובכך הנמיך את שיעור המס שהיה עליו לשלם, והשתמט מתשלום מסים בסך 2,154,507 ₪, אושר עונש מאסר בן 12 חודשים, והופחת שיעור הקנס מ-150,000 ₪ ל-100,000 ₪, וזאת על אף עברו הנקי של המערער, מצבו הבריאותי הקשה, והכרזתו כפושט רגל.

יצוין, כי ב"כ הנאשם 2 הפנה לפסיקה של בתי משפט השלום בהם הוטלו עונשי מאסר שנעו בין 4 ל-12 חודשי מאסר, על אף שנוהלו הוכחות, ואולם, מעבר לכך שמדובר בפסיקה שאינה מנחה או מחייבת בית משפט זה, ניתן לומר כי הנסיבות באותם מקרים היו שונות, בחלקם דובר באירועים נקודתיים, ולא בעבירות מתמשכות כבענייננו, ובחלקם בנאשמים שחלקם בביצוע העבירות היה קל יחסית.

לאור כל האמור לעיל, לאור היקף, חומרת וריבוי העבירות, כאשר עבירות המכס בוצעו בפרק זמן של כשנה, חזרו ונשנו 14 פעמים, תוך התחמקות מתשלום מסי יבוא בסך של כ- 2.3 מיליון ₪, ועבירות המע"מ בוצעו במשך ארבע שנות מס, תוך התחמקות מתשלום מס בסך של כ- 850,000 ₪, לאור מידת האשם הגבוהה של הנאשמים, אשר ניהלו את הנאשמת 1, ופעלו באופן שיטתי, מתוחכם ומתוכנן היטב, תוך מתן הצהרות כוזבות לרשויות המס, על מנת להונות את אוצר המדינה, וגרמו לו לנזק כלכלי ניכר, לאור רמת הפגיעה בערכים המוגנים שתוארו לעיל, ולאור מדיניות הענישה שפורטה לעיל, אני סבורה כי מתחם העונש ההולם למכלול העבירות בהן הורשעו הנאשמים, נע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל, וכן לקנסות מוחשיים.

לא מצאתי כי יש מקום לאבחן בין שני הנאשמים בשל היותו של הנאשם 2 הבעלים של החברה, ולא מצאתי כי חלקם של הנאשמים בביצוע העבירה ומידת אשמם, היו שונים.

על פי סעיפים 40 ג ו-40 יא לחוק העונשין, נסיבותיו האישיות של נאשם הינן חלק מהנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, וככאלו, בית המשפט רשאי להתחשב בהן רק בעת קביעת עונשו של הנאשם בתוך מתחם הענישה, ואינו רשאי לחרוג בגינן מהמתחם.

הסעיף היחיד המאפשר חריגה לקולא מהמתחם שנקבע, הינו סעיף 40ד לחוק העונשין, המתייחס לשיקולי שיקום, היינו

אם הנאשם השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם.

ב"כ הנאשם 2 הפנה לפסק דינו של כבוד השופט ליבדרו בת"פ (שלום ב"ש) 58005-11-12 מ"י נ. **שלא לפה ואח'**, אשר קבע כי לדעתו המחוקק לא ביקש לשלול מבית המשפט את שיקול הדעת לחרוג ממתחם הענישה לקולא שלא מטעמי שיקום, וכי ניתן לעשות כן גם מטעמים אנושיים, או בשל מצב רפואי ייחודי של הנאשם.

עמדה דומה הביע כבוד השופט עדן בת"פ (שלום-ב"ש) 36886-09-12 **מדינת ישראל נ' נבאהין**, אשר סבר כי מכך עקרון הענישה האינדיבידואלית, בית המשפט רשאי לבחון במסגרת שיקולי השיקום גם את מידת החסד והרחמים, וגם נסיבות אישיות חריגות של הנאשם.

על אף השאיפה ששיקול דעתו של בית המשפט לא יוגבל, והרצון להרחיב את המקרים בהם ניתן יהיה לסטות לקולא ממתחם העונש הראוי לעבירה, אינני יכולה לקבל פרשנות זו של החוק, ונראה לי כי היא עומדת בסתירה לכוונתו המפורשת של המחוקק.

מעיון בהצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשס"ו-2006 עולה, כי מטרת התיקון לחוק היתה **"לכוון את שיקול דעתו של השופט בגזירת הדין ולצמצם את פערי הענישה, מקום שאינם מוצדקים, אך זאת תוך הותרת שיקול דעת בידיו בקביעת העונש הסופי"**.

בהצעת החוק צויין כי נסיבות אישיות ומשפחתיות של הנאשם הינן חלק מהנסיבות המקלות שאינן קשורות בביצוע העבירה (היינו, כאלו שאינן משפיעות על קביעת מתחם העונש הראוי) ובדברי ההסבר נכתב בהקשר זה **"מוצע לקבוע כי נסיבות אישיות ומשפחתיות של הנאשם יהוו נסיבה לקולה. הכוונה היא לנסיבות קשות במיוחד כגון מחלה קשה או כיוצא בכזה"**.

בהקשר זה יצוין, כי בע"פ 5956/13 **מדינת ישראל נ. אבו נגמה** (28.11.13), נקבע מפורשות, כי נסיבות רפואיות אינן מאפשרות חריגה לקולא ממתחם הענישה שנקבע.

עם זאת, בעניינו של הנאשם 2 הוצגו במסגרת תסקיר שירות המבחן שיקולים מסוימים היכולים להחשב כשיקולי שיקום לצורך חריגה לקולא ממתחם העונש הראוי, וזאת לאור ההליך השיקומי בפן התעסוקתי, בו שולב הנאשם 2 במסגרת אגף השיקום של המוסד לביטוח לאומי, וההליך הטיפולי בפן המשפחתי בו שולב בסיוע שירות המבחן, הגם שאין מדובר בהליך שיקומי הקשור במניעים לביצוע העבירות בהן הורשע, כך שמידת החריגה המתאפשרת בגינו הינה מוגבלת.

לעומתו, הנאשם 3 לא הביע נזקקות טיפולית וסירב להצעת שירות המבחן בעניין זה.

בנסיבות אלו, המלצות שירות המבחן אינן ניתנות ליישום, בהיותן חורגות באופן משמעותי ובלתי מידתי ממתחם העונש ההולם שנקבע לעיל.

בעת גזירת דינם של הנאשמים, יש להביא בחשבון לחומרא את העובדה שהגרעון העצום שנגרם לקופת המדינה לא הוסדר ע"י הנאשמים, אלא באופן מינורי יחסית, ואת הקשיים העולים מתסקירי שירות המבחן, בכל הנוגע לרמת לקיחת האחריות מצד הנאשמים כלפי העבירות שביצעו.

זאת ועוד, לא ניתן להתעלם מהעובדה שהנאשמים לא חדלו ממעשיהם ביוזמתם, אלא לאחר שנתפסו ע"י הרשויות.

לקולא יש להביא בחשבון את הודייתם המלאה של הנאשמים, תוך חסכון בזמן שיפוטי, את עברם הנקי, את נסיבותיהם האישיות, המשפחתיות והכלכליות הקשות, כפי שפורטו בטיעוני הסנגורים ובתסקירים, ואת מאמציהם להשתקם ולשוב לשוק העבודה, במקביל להתמודדות עם החובות הגבוהים אליהם נקלעו.

בנוסף, יש להתחשב בפגיעה שתהא לעונש מאסר בפועל על משפחותיהם של הנאשמים, בפרנסתם ובעיקר בילדיהם הקטינים, כאשר כאמור, הנאשם 2 משמש כאב חד הורי לשני קטינים.

לא ניתן אף לזלזל בהשפעה שתהא לעונש מאסר על הנאשמים עצמם, אנשים נורמטיביים שמעולם לא ריצו עונש מאסר, אם כי כאמור, מרבית הנאשמים בעבירות מס הינם אנשים נורמטיביים ונעדרי עבר פלילי.

עוד יש להביא בחשבון את חלוף הזמן מעת ביצוע העבירות, אם כי לא מצאתי ממש בטענות הסנגורים בדבר שיהיו בהגשת כתב האישום, וכאמור, מרבית הדחיות בתיק ניתנו לבקשת ההגנה.

בנוסף, יש לתת משקל מסוים לטענות הנאשמים כי ניסו לצמצם את הנזק ולהסיר את המחדלים בדרך של מכירת מלאי המצברים, אם כי אינני יכולה לקבל את נסיונותיהם להטיל על המדינה את האשמה בגרעון העצום שנוצר עקב מעשיהם.

יחד עם זאת, יש לזכור כי נסיבותיהם האישיות הקשות של הנאשמים, לא מנעו בעדם מלבצע את העבירות החמורות בהן הורשעו, ולא הביאו אותם לערוך חשבון נפש בזמן אמת.

לאור כל האמור לעיל, ולאחר שקלול של השיקולים לקולא ולחומרא, אינני יכולה לקבל את עתירת המאשימה להטיל על הנאשמים עונש המצוי ברף העליון של מתחם הענישה, ונראה לי כי מכלול הנסיבות מצדיק הצבתם סמוך לרף התחתון של מתחם הענישה.

אשר לנאשם 2, מצאתי כי לאור העובדה שבעניינו הוצגו שיקולי שיקום מסוימים, ניתן להפחית במידת מה, אם כי לא באופן משמעותי, מהעונש שיוטל עליו.

אשר לקנס, כאמור נקבע בפסיקה כי יש להטיל קנסות מוחשיים ומשמעותיים, בין היתר על מנת להפוך את עבירות המס החמורות לבלתי כדאיות, ועל מנת לגלם בין היתר את הקושי בגילוי העבירות.

בעניין **אודיז** הנ"ל, נקבע בעניינו של נאשם המצוי בפשיטת רגל, כי לא ניתן לראות בהעדר היכולת לגבות מהעברין את חוב המס במישור האזרחי שיקול להקלה בעונשו, מה שעלול לעודד נישומים אחרים לבצע עבירות מס ולשמוט את הקרקע מתחת לעקרון ההרתעה.

גם בעניין **רייך** הנ"ל, קבע בית המשפט העליון כי לאור האופי הכלכלי של העבירות, אין מקום להתערב בגובה הקנסות (שבית המשפט המחוזי העמידם על מאות אלפי שקלים) על אף קשיים כלכליים קשים, וציין כי חלק ניכר מן הענישה בעבירות כלכליות הוא קנס כ"תשובת משקל" לעבירות שתכליתן בצע כסף, בעיקר כאשר הגזילה לא הושבה.

לפיכך, ובשים לב להיקף הגזילה מהקופה הציבורית יש מקום להטיל קנסות כבדים, אם כי, כאלו שיביאו בחשבון גם את נסיבותיהם האישיות של הנאשמים ואת מצבם הכלכלי הרעוע.

לאור כל האמור לעיל, אני דנה את הנאשמים לעונשים הבאים:

הנאשם 2:

1. מאסר בפועל למשך 10 חודשים.
2. מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים.
המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של 3 שנים מהיום, יעבור הנאשם עבירה נוספת בה הורשע.
3. קנס בסך 100,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 1.10.14.
4. הנאשם יחתום היום על התחייבות בסך 200,000 ₪ שלא לעבור עבירה מהעבירות בהן הורשע, למשך 3 שנים מהיום. לא יחתום, יאסר למשך 3 חודשים.

הנאשם 3:

1. מאסר בפועל למשך 13 חודשים.
2. מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים.
המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של 3 שנים מהיום, יעבור הנאשם עבירה נוספת בה הורשע.

3. קנס בסך 100,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 1.10.14.

4. הנאשם יחתום היום על התחייבות בסך 200,000 ₪ שלא לעבור עבירה מהעבירות בהן הורשע, למשך 3 שנים מהיום. לא יחתום, ייאסר למשך 3 חודשים.

הנאשמת 1:

נוכח העובדה כי מדובר בחברה שאינה קיימת עוד, אני מטילה עליה קנס בסך 1 ₪.

המזכירות תעביר העתק הפרוטוקול לשירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבימ"ש מחוזי ב"ש.

ניתנה והודעה היום ד' תמוז תשע"ד, 02/07/2014 במעמד הנוכחים.

החלטה

מאחר ומדובר בתיק ישן, שבו הנאשמים התייצבו לכל הדיונים, ומאחר ובעת שחרורם של הנאשמים בשנת 2008 הופקדו ערבויות וניתן צו עיכוב יציאה מן הארץ, אני נעתרת לבקשה ומורה על עיכוב ביצוע עונש המאסר למשך 45 יום מהיום ואם יוגש ערעור, עד למתן פס"ד בערעור.

במידה ולא יוגש ערעור, יתייצבו הנאשמים לריצוי עונשם, לא יאוחר מיום 18.8.14 בכלא איילון.

עד המועד האמור, יחולו הערבויות שנקבעו בתיק המעצר, כאמור בכתב האישום.

ניתנה והודעה היום ד' תמוז תשע"ד, 02/07/2014 במעמד הנוכחים.

הוקלד על ידי אורית חיון